



**Opinia do ustawy o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów
(druk nr 683)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem niniejszej nowelizacji jest odformalizowanie postępowania cywilnego, administracyjnego, sądowno-administracyjnego oraz podatkowego poprzez racjonalizację istniejącego obowiązku dołączania do akt sprawy dokumentów oryginalnych lub ich odpisów notarialnych. Zmiana polega na szerszym niż dotychczas umożliwieniu uwierzytelniania odpisów dokumentów przez profesjonalnych pełnomocników stron, reprezentujących zawody zaufania publicznego. Jej zamierzonym skutkiem jest wydatne umniejszenie uciążliwości polegającej na konieczności wyzbycia się przez strony postępowania, często na długi czas dokumentów oryginalnych albo poniesienia kosztów ich notarialnego uwierzytelniania bądź uzyskania ich urzędowych odpisów.

Zawarte w ustawie rozwiązanie polega na poszerzeniu kompetencji, jakie pełnomocnicy procesowi posiadają już w odniesieniu do niektórych dokumentów. Przepisy ustawy kumulują wszelkie czynności związane z przygotowaniem i prowadzeniem sprawy w postępowaniach prawnych w gestii jednego podmiotu (pełnomocnika strony), bez konieczności uruchamiania działań organów administracji czy notariuszy. Stanowiąc będzie, w założeniu ustawodawcy, realne odciążenie finansowe stron korzystających z fachowej obsługi kancelarii prawnych lub radców prawnych zatrudnionych w przedsiębiorstwach.

Ustawa zmierza do uproszczenia procedury korzystania z uwierzytelnionych odpisów dokumentów, przez zapisanie wprost w ustawie reguły, iż poświadczenie za zgodność z oryginałem odpisu dokumentu ma charakter dokumentu urzędowego (art. 76a § 3 k.p.a., art. 129 § 3 k.p.c., art. 194a § 3 Ordynacji podatkowej, art. 48 § 4 ustawy- Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi).

W świetle powyższej regulacji poświadczenia odpisu dokumentu będą dokumentami stwierdzającymi urzędowo istnienie dokumentu o określonej treści, na podobieństwo

regulacji prawnej zawartej art. 2 § 2 Prawa o notariacie, zgodnie z którym czynności notarialne, dokonane przez notariusza zgodnie z prawem, mają charakter dokumentu urzędowego.

Oznacza to, że sąd (lub organ) przeprowadzać będzie postępowanie dowodowe nie tyle z samego dokumentu przedłożonego w urzędowo poświadczonej kopii, ale z dokumentu urzędowego, z którego (na podstawie usuwalnego domniemania z art. 244 § 1 kpc), wyprowadza wniosek o istnieniu dokumentu, o treści tożsamej z przedłożonym poświadczeniem.

Ukształtowana w nowy sposób procedura dopuszcza możliwość kwestionowania przez strony tak poświadczonych dokumentów.

Nowelizacja określa, iż podmiotem poświadczającym może być (oprócz notariusza) tylko reprezentant określonego prawniczego zawodu zaufania publicznego, będący jednocześnie pełnomocnikiem strony składającej dokument w tej konkretnej sprawie. Uwierzytelnianie dokumentów będzie tylko wypadkową działalnością fachowych pełnomocników w danym postępowaniu.

Powyższa regulacja nie stwarza nadmiernego ryzyka nadużyć związanych z rozszerzeniem listy podmiotów upoważnionych do uwierzytelniania odpisów dokumentów. Należy mieć bowiem na uwadze to, iż uzyskując status osób upoważnionych do poświadczania zgodności odpisów z oryginałem, profesjonalni pełnomocnicy będą podlegać odpowiedzialności karnej za poświadczenie nieprawdy z art. 271 kk. Ponadto w stosunku do profesjonalnych pełnomocników będzie wchodzić w grę odpowiedzialność dyscyplinarna, gdzie sankcją może być nawet pozbawienie prawa wykonywania zawodu.

Nowe przepisy przewidują możliwość zażądania w każdym czasie, przez sąd, organ lub stronę, przedstawienia oryginału dokumentu, gdy jest to uzasadnione okolicznościami sprawy.

Nowa regulacja pozwoli (przy uwierzytelnianiu pełnomocnictw) na uniknięcie konsekwencji wiążących się z aktualnym brzmieniem art. 89 § 1 kpc, który zakłada, iż pełnomocnik może uwierzytelnić tylko odpis swojego pełnomocnictwa, ale już nie np. pełnomocnictwa podstawowego, (radca prawny gminy, działający w oparciu o pełnomocnictwo udzielone przez kierownika gminnej jednostki organizacyjnej, może uwierzytelnić odpis udzielonego mu pełnomocnictwa, ale w celu uwierzytelnienia pełnomocnictwa kierownika jednostki musi udawać się do notariusza).

Proponowana zmiana Ordynacji podatkowej oraz ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi opiera się na tych samych założeniach co zmiana kodeksów

postępowania cywilnego i administracyjnego, z uwzględnieniem odrębnej terminologii i systematyki tych ustaw.

Zmianom dokonywanym w przepisach proceduralnych towarzyszą zmiany ustaw tzw. korporacyjnych, odnoszące się do nowych uprawnień adwokatów, radców prawnych, doradców podatkowych, rzeczników patentowych oraz radców Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

Pozostałe zmiany stanowią konsekwencję zaproponowanych wyżej rozwiązań.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został wniesiony do Sejmu jako projekt senacki.

I czytanie odbyło się w dniu 16 lipca 2009 r. na 46 posiedzeniu Sejmu. Projekt ustawy został skierowany do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

W dniu 9 września 2009 r. utworzona została podkomisja nadzwyczajna. Sprawozdanie podkomisji nadzwyczajnej zostało przyjęte 24 września 2009 r. zaś 6 października projekt wraz z poprawkami został przyjęty przez Komisję.

Przedmiotem poprawek było:

- 1) dodanie przepisu pozwalającego na weryfikowanie przez sąd dokumentacji dotyczącej umocowania w sprawie poprzez możliwość zażądania urzędowego poświadczenia podpisu strony w razie powzięcia wątpliwości (analogiczne uprawnienie dodano organom administracji publicznej oraz organom podatkowym),
- 2) wprowadzenie przepisu, który stanowi, że poświadczenie powinno zawierać podpis pełnomocnika, datę, miejsce sporządzenia poświadczenia oraz na żądanie – godzinę dokonania czynności,
- 3) wyłączenie do osobnej jednostki redakcyjnej nowelizacji art. 89 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego oraz osobna dla tego przepisu *vacatio legis*,
- 4) drobne zmiany redakcyjne.

II czytanie projektu ustawy miało miejsce na 52 posiedzeniu Sejmu w dniu 21 października 2009 r. Sejm przystąpił niezwłocznie do III czytania.

Ustawa została uchwalona na 52 posiedzeniu, w dniu 23 października 2009 r.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych

Beata Mandylis

Główny legislator